

14111

DEBRECZENI

PROTESTÁNS LAP.

AZ EGYHÁZ ÉS ISKOLA KÖRÉBŐL.

1884.

NEGYEDIK ÉVFOLYAM.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

TÓTH SÁMUEL.

SZERKESZTŐTÁRSAK:

BÉKÉSI GYULA. GÉRESI KÁLMÁN.

DEBRECZEN,

NYOMATOTT A VÁROS KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

1885. — 1.

TARTALOM:

I. Vezérezikkek és értekezések.

- Ujévkor. *Tóth Sámuel*. 1.
Luther Márton születése négyszázados évfordulóján. *Balogh F.* 2. 9.
A bibliai hatnapi teremtés elbeszélése és a tudomány mai adatai összhangzása. *Könyves János*. 13, 17.
Haladás a teológiában. *Bethlendi Endre*. 23, 25, 44, 62, 87, 116, 133, 140, 146, 154.
Családkönyv ügyében. *Szöllősi Antal*. 33.
Egy alkalmi szó. *Katona Endre*. 36.
„A vasárnapügy.” *Könyves János*. 41. 49.
A próféczia jelentősége a kijelentésben. *Bethlendi Endre*. 42, 49, 60, 85, 98, 106, 114, 121.
Báró Vay Miklósnak a konventet megnyitó beszéde. 69.
Id. B. Vay Miklós konventet záró beszéde. 71.
Családkönyv legyen a jelszó! *Nagy Lajos*. 71.
A m.-szigeti lyceum és az államszegély. *Géressi Imre*. 78, 90.
A „családkönyv ügyében” című cikkekhez. *Szöllősi A.* 78. 91.
A nagybányai egyházmegye apr. 2-iki közgyűlését megnyitó esperesi beszéd. *Sóltész János*. 97.
Állítsuk vissza a zarándi egyházmegyét. *Rácz Károly*. 105, 114.
Családkönyv ügyében. *Dombi Lajos*. 109. 118.
A tífoka és még két más szentirati hely. *Könyves János*. 117, 125.
Egy két szó a vasárnapügy érdekében. *Nagy Elek*. 122, 109.
Egyről-másról a gyakorlati életből. *Böszörményi Béla*. 123.
A protestánsok és a középiskolai törvény. *Fekete Gy.* 132.
A sátoros ünnepek 3-dik napja Tiszántul. (Válasz Nagy Elek ref. lelkész urnak). *Tóth Sámuel*. 145.
Gymnasiumaink állami segélyezése. 153.
A vasárnapi iskolákról. *Láng Adolf*. 156, 162.
A kijelentés módszere. *Bethlendi Endre*. 157, 164, 169, 188, 195, 202, 210, 217, 251.
Tapasztalat a vasárnapügy terén. *Gergely Károly*. 162.
Az élet útja az „apostolok tanításai szerint.” *Könyves János*. 170, 178.
A háromnapos ünnep. *Kiss Bertalan*. 177.
Esperesi kar javaslata a tiszántuli ev. ref. egyházkerületben a segédlelkészek ügyében. 201.
Bibliai történetek tanítása népiskoláinkban. *Kiss Áron, Kovács Lajos*. 209.
Tanári székfoglaló értekezésből mutatóvány. 225, 233.
Rövid észrevétel a tiszántuli egyházkerületi segédlelkészek ügyében közzétett esperesi javaslathoz. *Márk Ferencz*. 226.
Vallásban és zsidótörténet kérdése. *Peterdy Károly*. 234, 243.
Protestáns püspökök. *L.* 241, 249.
Válasz a „vallás és zsidótörténet” című cikkre. *Kovács Lajos*. 257, 270, 286.
Protestáns egyház és a felsőház. *L.* 261.
Zwingli Ulrik élete és reformátori működése főbb vonásokban. *Erdős Józseftől*. 268, 269, 277, 288, 294.

II. Belföld.

- A közalap ügye H.-Nánáson. *Katona Endre*. 5.
Megjegyzések s indítványok. *Nagy Elek*. 6, 14, 21.
Vasárnapügy. *Zsigmond Sándor*. 14.
A reform. egyház megalakulása Mezőhegyesen. 38.
A magy. orsz. ev. ref. egyház egyetemes konventje. 53, 74.
A békésbányai ref. egyházmegye közgyűlése. 92.

- A szatmári ev. ref. egyházmegye közgyűlése. 93, 101.
A heves-nagykunsági egyházmegye közgyűlése. *K. Hajdu Lajos*. 102.
A tiszántuli ev. ref. egyházkerület tavaszi közgyűlésének közérdekűbb tárgyai. 107.
Püspöki látogatás Szegedre és Szeged vidékére. *Csiky Lajos*. 129, 137.
Lelkészi értekezlet a debreczeni ref. egyházmegyében, közli *Nagy Lajos*. 147.
Lelkészbiztatás Kabán. 162.
Orgona-ünnepély Uj-Fehértón. *Kálmán Dezső*. 166.
Esperesi székfoglalás, a nagy-szalontai egyházmegye közgyűlésén. 180.
Alsószabolcs-hajduvidéki egyházmegyei közgyűlés. *Zs. S.* 181.
Püspöki egyházlátogatás programja. 184.
Püspöki látogatás a beregi ev. ref. egyházmegyében. 185, 193.
A tiszántuli ev. ref. egyházkerület aug. 18—23 napjain tartott közgyűlésének közérdekűbb tárgyai 199, 210, 222.
A budapesti lelkészválasztás. *N—y K—y*. 229.
A tenkei ev. ref. egyház örömmünepélye. 236.
A dunamelléki ev. ref. egyházkerület közgyűlése. 257.
Tudósítás a ref. egyetemes konvent üléseiről. 273, 282, 289.
A nagyváradai ev. ref. egyház örömmünepélye. 280.

III. Külföld.

- Zwingli-jubileum. 15.
Franciaország, Angolország, Dánia. *Csiky L.* 15.
A Zwingli ünnepélyek Helvétiában. *Márk Ferencz*. 27, 39, 46.
Utóhang a Luther ünnepélyekhez. 39.
Anglia. *Csiky L.* 39.
A németországi belmissió központi bizottságának munkásságáról. *Láng Adolf*. 45, 52.
Testvéri levél. *Révész Bálint, Vályi János*. 137.
Az egyetemes presbyteri gyűlések története. *Csiky Lajos*. 182, 189, 196, 206, 213, 219, 230, 237, 245.

IV. Irodalom.

- Hittemploma 3-ik füzet. 16.
Téli ujság. 16.
Könyvismertetés. A hit temploma. *Csiky L.* 22, 28.
Lelki buzgóság hangjai. *Surányi Gyula*. 23.
Előfizetési fölhívás. *Tóth Ferencz*. 23.
Egy apologétikus munka. *Csiky Lajos*. 29.
Az itélőszék előtt. *K. Tóth Kálmán*. 53, 62.
Veres József egyházi boszédei. *Csiky Lajos*. 54.
Suum cuique. *Csiky Lajos*. 72, 79.
Imakönyv. *Csiky Lajostól*. 76.
Könyvismertetés. *Dávidházy János*. 81, 94.
Könyvismertetés. *Bethlendi Endre*. 102, 108.
Imakönyv *Surányi Gyulától*. *Bekes*. 103.
Szondy Béla: népszerű szentírás magyarázatok a szószerken. *Csiky Lajos*. 149.
Az „Evangyéliomi lelkészi-tár” olvasóinak üdvöt! *Szigeti Elek*. 158.
Még egyszer „Szentimrei Kocsiss Ferencz predikációiról. *Szigeti Elek*. 173.
Csiky Kálmán „Magyar alkotmánytan”-a. *L.* 173, 182.
Édes Vincze: *Imák*. *Könyves János*. 199, 204.

Timár Imre: Egyházi beszédek. *Csiky Lajos*. 205.
A tiszántuli ev. ref. egyházkerület népiskolai könyvkiadványai.
Csiky Lajos. 247.
Hitesi Viktor: Egyházi beszédei. *Csiky Lajos*. 268.
Könyvismertetés. *Csiky Lajos*. 291.
Egy jó vallásos néplap. *Csiky Lajos*. 298.

V. Tárca.

A lelkipásztori hivatásról. *Erdős József*. 29, 47, 55, 75, 110, 119, 126, 134, 142, 150, 159.
Az első gyulafehérvári vita 1566. *Révész Kálmán*. 66.
Adalékok a tiszántuli ref. egyházkerület történetéhez. *Tóth S.* 166, 174.

VI. Zsoltárok, énekek, költemények.

Válasz a „Megjegyzések“-re. *Kálmán Farkas*. 3, 18.
A 190-ik dicséret. *Kótai Lajos*. 26, 35.
Husvétii óda. *Nagy Károly*. 85.
XXII-ik zsoltár. *Kolosy Elvira*. 88.
Annó 1674. *Kálmán Farkas*. 253, 266, 274, 279,
Karácsoni ének. *F. Varga Lajos*. 293.

VII. Halálozások.

Varga Antal. 8.
Szabó Péter. 23.
Szabó Péter életrajza. *Moravec Károly*. 32.
Thót Gyula. 40.
Hegedüs László. 56.
Lugossy József. *G. K.* 57.
Kántor Sámuel. 68.
Rácz István. 58.
Czelder Juliska. 68.
Győri István. 68.
Kiss Bénéiamin. 84.
Csánky Bénéiamin. 84, 100.
Tóth József. 96.
Borsos István. 100.
Kovács Sebestény József. 104.
Szaniszló Gábor. 109.
Fördös Lajos. 113.
Dr. Ballagi Aladárné. 127.
Zágonyi Szeles Endre. 215.
Nagy Péter püspök. 217.
Vandrák András. 224, 228.
Csák János. 224, 239.
Szűcs Dániel. 240.
Gr. Lónyay Menyhért. 249.
Polgár Mihály. 297.
Özv. Dorka Illyésné. 300.

VIII. Külömfélék.

Egyházmegyei gondnok választás. 7.
Zwingli-ünnepély Szatmáron. 7.
Szíves kérelem. *Nagy E.-től*. 7.
Meghívó. 7.
Nagyjelentőségű egyházi reform. Debreczenben. *Egy presbyter*. 11.
Egyetemes konvent. 16.
Lelkészválasztás Bátyuban. 16.

Lelkészválasztás B.-Tordán.
Nyilatkozat. *Nagy Sándortól*. 23.
Apró közelemek. 32, 40, 49, 56, 68, 83, 96, 103, 111, 120, 127, 135, 143, 152, 160, 167, 184, 192, 208, 215, 223, 232, 240, 248, 260, 276, 284, 292, 289.
Segédlelkészek ügyében. *Tóth Sámuel*. 37.
Rákosi és Silángi. 40.
Nyílt levél az „Új magyar Athenas“ t. szerkesztőjéhez. *László János*. 46.
Nyilatkozat. *Basa B. Biró A. Domby L.* 55.
Megnyitó beszéd. *Balogh Ferencz*. 64.
Még egyszer a vólt ménes-gyoroiki lelkész Kovács József özvegye. 65.
Válasz. *László János*. 74.
Imázás a vasárnap megszentelése érdekében. Angolból *Győry Vilmos*. 82.
Őszinte szó a káplánsági kérdésben. *K. Hajdu Lajos*. 90.
Helyreigazítás és magyarázat. *Szalay József*. 99.
Pályázat, népiskolai kézi- és vezérkönyvek készítésére. 112.
Nyilvános köszönet. *A szegedi ref. egyháztanács*. 127.
Pénzkölcsönzési szabályok. 135.
A VII. és VIII. osztály felállítása a szatmár-németi ev. ref. gymnasiumban. *Farkas Antal*. 155.
Nyílt levél Csiky Lajos urhoz. *Nagy Sándor*. 171.
Egyházi életünk. —y —s. 172, 191.
Nyílt válasz a nyílt levélre. *Csiky Lajos*. 179.
Rövid szemle a „Szabad egyház“ független magyar református lap“ programja felett. *Nagykárolyi*. 197, 203.
Felhívás egykori tanuló társakhoz. 200.
Felhívás Hajdumegye és Debreczen népiskolai tanítóihoz. *Kiss József*. 213.
Piros Józsefné alapítványa. 216.
Szikszay Dániel alapítványa. 216.
A debreczeni főiskolában a tanárválasztás módozata tárgyában beadott indítvány. 218.
Lelkészképesítő vizsgák határidejének Tiszántul megváltoztatása tárgyában indítvány. 219.
Széniori beiktatási értekezés. 223.
A tiszántuli ev. ref. középiskolai tanáregylet pályázati hirdetése. 240.
A b.-diószegi ref. egyház iskolájának pusztulása a XVII-ik században. *Mólnár János*. 244.
Az urvacsorája. *Könyves János*. 255.
Kimutatás a tiszántuli ev. ref. középiskolai tanáregyesület vagyoni állapotáról. 259.
Kimutatás a tiszántuli ev. ref. középiskolai tanárok nyug- és gyámintézetének pénztári állásáról. 260.
Tanárok fizetésének emelése a h.-m.-vásárhelyi főgymnasiumnál. 276.
Egy zsidó-keresztény egyház. *Könyves János*. 278, 285.
Tiszántuli ev. ref. egyházkerületben, az országos közalaphól, segélyben részesült egyházak és lelkipásztorok. 281.

IX. Vidéki tudósítások.

Ó év, új esztendő és Zwingli-ünnepély. *K. Hajdu Lajos*. 18.
Levél a szerkesztőhöz. *Pethő Bálint*. 18.
Levél a szerkesztőhöz. ^ . 19.
A felső-szabolcsi ref. papiegyület értekezlete. *Vas Mihály*. 20.
Levél a szerkesztőhöz. *Kassay Ignác*. 99.
Levél a szerkesztőhöz Pocsalyból. 149.
Egy közéleti tanoda köréből. *K. Hajdu Lajos*. 297.

TARTALOMMUTATÓ

A „TANÜGYI MELLÉKLET”-hez.

I. Vezércikkek, értekezések.

- Ref. gymnasiumaink és a középiskolai törvény. *Békési Gyula*. 1.
Tanuló ifjúságunk és az atletika. *Felméri Lajos*. 2.
Kerekes Ferencz Virgil fordítása. *Imre S.* 6.
A természettudományok oktatásáról. *I. Gy* 11.
Mutatvány a Heltai meséihez készített szótárból. *Imre Lajos*.
13, 24.
A tulterhelés kérdéséhez. *Futó Mihály*. 17, 36.
Adalékok iskolaügyünk történetéhez. *Révész Kálmán*. 27, 38.
K. Hajdu Lajos. 39.
Az erdélyi ref. gymnasiumok jövőjéről. *Vári Ferencz*. 33.
Az iskolaügy a tavalyi berlini kiállításon. *Dr. Imre József*.
49, 64, 75.
Az ázsiai és afrikai népek vallása. *Bihari Péter*. 51, 65.
A vallásos érület hanyatlásának okai. *Futó Mihály*. 78, 87, 103.
Egy „kétes hely” Horatius Epistoláiban. *Révész Kálmán*.
82, 104.
Az iskolai katonai gyakorlatokról. *I. L.* 84, 93.
Egy pár szó a debreczeni ref. főgymnasiumról. *Békési Gyula*.
101.
Tanügy. *Keszi Hajdu Lajos*. 83.
Tanügyi bizottsági gyűlés Debreczenben. 41.
Középiskolai tanterv. 52, 68, 80.
Az erdélyi ref. tanárok értekezlete és az iskolai egészségügy.
Imre Lajos. 74.
A ref. egyetemes konvent felirata. 96.
Az érettségi vizsgálatok szabályzata. (Megállapítva a magyar-
orsz. reformátusok egyetemes tanügyi bizottsága által.) 10.
A magyarországi ev. ref. egyház egyetemes tanügyi bizottsága
által készített érettségi vizsgálati szabályzat indokolása. 19.
Az érettségi vizsgálat. (Miniszteri utasítás.) 61.
A főigazgatói tankerületek. 89.
Utasítás a felekezeti középiskolák meglátogatása és azokban a
főfelügyeleti jog gyakorlása iránt. 90.

II. Könyvismertetés.

- Bartal Antal „Bevezetés az összehasonlító nyelvtanba.” *Sinka
Sándor*. 54.
Die Erde als Weltkörper, ihre Atmosphaere und Hydrosphaere,
von Dr. Julius Hann. *K. S.* 110.
Geschichte der Physik von Aristoteles bis auf die neueste Zeit,
von August Heller. *K. S.* 111.

III. Lapszemle.

- A „Közoktatás” 43—45 száma. 14.
Az országos középiskolai tanáregyesület közlönyének 3—4
száma. 15.
Az orsz. középiskolai tanáregyesület közlönye 5-dik szám. 30.
Magyar Tanügy 1—2 füzet. 30.

- A „Közoktatás” több számáról. 31.
A „Zeitschrift für die öster. Gymnasien” 1883. évi 5-ik fü-
zete. 31.
Az osztrák felvételi vizsga a középiskola I. osztályában. 46.
Közoktatásunk sikertelenségének okairól. Irta Hunfalvy János.
46, 58.
Magyar Tanügy 4 füzet. 47.
Közoktatás 4—5 szám. 47.
Középiskolai tanáregylet Közlönye 6-ik szám. 47.
Országos középisk. tanáregyesület Közlönye 7-ik szám. 59.
Közoktatás 8-ik szám. 60.
Az országos középisk. tanáregy. Közlönye 8. szám. 86.
Magyar Tanügy. 86.
Közoktatás 12 és 13 szám.
A paedagógiai társaság feladata. 94.
Magyar Tanügy 8 füzet. 95.
A polgári iskola és a gymnasium. 95.

IV. Tárcza.

- Részlet a Firduszi Sahnámérjának Zál és Rudábe című epizód-
jából. *Fiók Károly*. 29.
Nala és Damajánti. Epizód a Mahábháratában. *Fiók Károly*.
43, 56, 69.
Az ókori matematika történetéből. *Illés Gyula*. 96, 105.

V. Különfélék.

- Halálozás. Adomány. Érettségi vizsg. szabályzat. A gymn.
tanulóság létszáma. Kérelem. 16.
Az iskola levegője. Fény tünemény az égbólton. Klasszikus
német költemények. A pozsonyi kir. akadémia személy-
zeti létszáma és tanrendje. 32.
Franciaország közoktatási budgetje. 48.
Pozsony és a harmadik egyetem. 48.
A belga akadémia pályadíja. 48.
Figyelmeztetés. 60.
Európa tudományos egyetemei. 60.
Állami felügyelet a felekezeti középiskolák fölött. 98.
Szász Károly. 98.
Kinevezések. 98.
A budapesti ev. ref. theologiai akadémia hallgatóinak felhívása
a többi theologiai akadémiák hallgatóihoz. 108.
Középiskoláink 188³/₄-ben.
Iskolaügyi mozgalom Selmeczbányán, Szatmáron. 112.
Középiskoláink költségvetése. 112.
A tanulók létszáma. Új szervezés a vallás- és közokt. minis-
teriumban. Nánási gymnasium. M.-Szigeti népiskolai álla-
potok. 113.
Ministeri jelentés az orsz. tanítói nyugdíj- és gyámalap állapo-
táról. 113.
Adakozásra hívó szózat. 114.